

Верховний
Суд

Судовий контроль за виконанням судових рішень в адміністративних справах

Андрій ЖУК

суддя Верховного Суду у Касаційному адміністративному суді,
доктор філософії у галузі права

Редакція до 19.12.2024

Стаття 382. Судовий контроль за виконанням судових рішень в адміністративних справах

Стаття 383. Визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності, вчинених суб'єктом владних повноважень - відповідачем на виконання рішення суду

Редакція після 19.12.2024

Стаття 381-1. Судовий контроль за виконанням судових рішень в адміністративних справах

Стаття 382. Заява про зобов'язання подати звіт про виконання судового рішення (345-1 ГПК, 353-1 ЦПК)

Стаття 382-1. Розгляд заяви про зобов'язання подати звіт про виконання судового рішення (345-2 ГПК, 353-2 ЦПК)

Стаття 382-2. Розгляд звіту про виконання судового рішення (345-3 ГПК, 353-3 ЦПК)

Стаття 382-3. Рішення за наслідками розгляду звіту про виконання судового рішення (345-4 ГПК, 353-4 ЦПК)

Стаття 381-1. Судовий контроль за виконанням судових рішень в адміністративних справах

2. Суд може здійснювати судовий контроль за виконанням судового рішення у порядку, встановленому статтями

287,

382 – 382-3 і

383 цього Кодексу.

Стаття 287. Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій або бездіяльності органу державної виконавчої служби, приватного виконавця

Учасники виконавчого провадження (крім державного виконавця, приватного виконавця) та особи, які залучаються до проведення виконавчих дій, мають право звернутися до адміністративного суду із позовною заявою, якщо вважають, що рішенням, дією або бездіяльністю державного виконавця чи іншої посадової особи органу державної виконавчої служби або приватного виконавця порушено їхні права, свободи чи інтереси, а також якщо законом не встановлено інший порядок судового оскарження рішень, дій чи бездіяльності таких осіб. У позовній заяві зазначається ідентифікатор для повного доступу до інформації про виконавче провадження (за наявності).

Стаття 272. Особливості апеляційного та касаційного оскарження судових рішень в окремих категоріях адміністративних справ

4. Судові рішення суду апеляційної інстанції у справах, визначених статтями 280, 281, 2832, [287](#), 288 та 2894 цього Кодексу, можуть бути оскаржені до суду касаційної інстанції.

Стаття 333. Відмова у відкритті касаційного провадження

1. Суд касаційної інстанції відмовляє у відкритті касаційного провадження у справі, якщо:
  - 5) суд у порядку, передбаченому частинами другою, третьою цієї статті, дійшов висновку, що касаційна скарга є необґрунтованою;
3. Суд відмовляє у відкритті касаційного провадження з перегляду ухвали про повернення заяви позивачеві (заявникові), а також судових рішень у справах, визначених статтями 280, 281, 287, 288 цього Кодексу, якщо рішення касаційного суду за наслідками розгляду такої скарги не може мати значення для формування єдиної правозастосовної практики.

Стаття 383. Визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності, вчинених суб'єктом владних повноважень - відповідачем на виконання рішення суду

1. Особа-позивач, на користь якої ухвалено рішення суду, має право подати до суду першої інстанції заяву про визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності, вчинених суб'єктом владних повноважень - відповідачем на виконання такого рішення суду, або порушення прав позивача, підтверджених таким рішенням суду.
4. Заяву, зазначену у частині першій цієї статті, може бути подано протягом десяти днів з дня, коли позивач дізнався або повинен був дізнатися про порушення своїх прав, свобод чи інтересів, але не пізніше дня завершення строку пред'явлення до виконання виконавчого листа, виданого за відповідним рішенням суду.
6. За відсутності обставин протиправності відповідних рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень - відповідача та порушення ним прав, свобод, інтересів особи-позивача суд постановляє ухвалу про залишення заяви без задоволення, яка може бути оскаржена в порядку, встановленому статтею 294 цього Кодексу. За наявності підстав для задоволення заяви суд постановляє ухвалу в порядку, передбаченому статтею 249 цього Кодексу.

Стаття 382. Заява про зобов'язання подати звіт про виконання судового рішення

1. Суд, який розглянув адміністративну справу як суд першої інстанції і ухвалив судове рішення, за письмовою заявою особи, на користь якої ухвалено судове рішення і яка не є суб'єктом владних повноважень, або за власною ініціативою **може зобов'язати** суб'єкта владних повноважень, не на користь якого ухвалене судове рішення, подати у встановлений судом строк звіт про виконання судового рішення.

В адміністративних справах з приводу обчислення, призначення, перерахунку, здійснення, надання, одержання пенсійних виплат, соціальних виплат непрацездатним громадянам, виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, виплат та пільг дітям війни, інших соціальних виплат, доплат, соціальних послуг, допомоги, захисту та пільг за письмовою заявою заявника суд **зобов'язує** суб'єкта владних повноважень, не на користь якого ухвалене судове рішення, подати звіт про виконання судового рішення.

5. За письмовою заявою заявника суд під час ухвалення рішення суду може зобов'язати суб'єкта владних повноважень, не на користь якого ухвалене таке рішення, подати звіт про його виконання.

6. Суд під час ухвалення рішення суду за власною ініціативою може зобов'язати суб'єкта владних повноважень, не на користь якого ухвалене таке рішення, подати у встановлений судом строк звіт про виконання рішення суду, якщо суд допускає його негайне виконання.

Стаття 382. Заява про зобов'язання подати звіт про виконання судового рішення

3. Якщо судове рішення набрало законної сили, то відсутність матеріалів судової справи у зв'язку з їх витребуванням судом апеляційної або касаційної інстанції не перешкоджає розгляду заяви, крім випадку зупинення виконання судового рішення судом касаційної інстанції або зупинення виконавчого провадження.

4. Відсутність виконавчого провадження з примусового виконання судового рішення не перешкоджає розгляду заяви.

Постанова КАС ВС від 13 травня 2021 року у справі N 9901/598/19

Усталеною судовою практикою також сформовано правову позицію, відповідно до якої для застосування інституту судового контролю шляхом зобов'язання відповідача подати звіт про виконання рішення суду мають бути наявні відповідні правові умови. У свою чергу, правовою підставою для зобов'язання відповідача подати звіт про виконання судового рішення є наявність об'єктивних підтверджених належними і допустимими доказами підстав вважати, що за відсутності такого заходу судового контролю рішення суду залишиться невиконаним або для його виконання доведеться докласти значних зусиль. При цьому суд, встановлюючи строк для подання звіту, повинен враховувати особливості покладених обов'язків згідно із судовим рішенням та можливості суб'єкта владних повноважень їх виконати.

Зобов'язання суб'єкта владних повноважень, не на користь якого ухвалене судове рішення, подати у встановлений судом строк звіт про виконання судового рішення, або встановлення нового строку подання звіту, або накладення на керівника суб'єкта владних повноважень, відповідального за виконання рішення, штрафу є правом суду, а не його обов'язком.

Постанова КАС ВС від 13 травня 2021 року у справі N 9901/598/19

Слід також зазначити, що головна мета судового контролю за виконанням рішень в адміністративних справах полягає, насамперед, у реалізації основних завдань адміністративного судочинства при здійсненні адміністративними судами правосуддя, оскільки воно не обмежується винесенням судового рішення, а також передбачає його виконання.

Кожний судовий процес повинен завершуватися реалізацією судового рішення у спірних правовідносинах між його сторонами.

Тому після вирішення публічно-правового спору і набрання судовим рішенням законної сили суд продовжує відігравати активну роль у реалізації сторонами прав та законних інтересів, з приводу захисту яких він ухвалив судове рішення.

В основу ефективності правосуддя покладається здійснення судом належного контролю за виконанням судового рішення, оскільки головною метою судового рішення є ефективність у поновленні порушених прав та свобод особи.

Постанова КАС ВС від 23 червня 2020 року у справі N 802/357/17-а

Звертаючись до суду із заявою про встановлення судового контролю, позивач зобов'язаний навести аргументи на переконання необхідності вжиття таких процесуальних заходів і надати докази в підтвердження наміру відповідача на ухилення від виконання судового рішення.

Постанова КАС ВС від 23 квітня 2020 року у справі N 560/523/19

Переслідуючи мету забезпечення реалізації конституційного принципу обов'язковості судових рішень, адміністративні суди мають зважено підходити до вибору процесуальних засобів такого забезпечення, а саме: встановлювати дійсні причини виникнення затримки у виконанні судового рішення, аналізувати акти законодавства, враховувати здійснені відповідною посадовою особою дії, спрямовані на виконання судового рішення, та їх відповідність вимогам законодавства, встановлювати наявність та форму вини такої посадової особи, а також зазначати про співмірність розміру штрафу та доходів (фінансової спроможності) такої посадової особи.

Це не повинно зумовлювати порушення основоположних засад адміністративного судочинства, зокрема, пропорційності, необхідності дотримання оптимального балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи та цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення (дія) тощо. Такі засоби не можуть бути надмірними за визначених умов та не мають призводити до порушення прав, гарантованих Конституцією України та Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод.

Стаття 382-1. Розгляд заяви про зобов'язання подати звіт про виконання судового рішення

1. Суд розглядає заяву про зобов'язання суб'єкта владних повноважень подати звіт про виконання судового рішення (крім заяви, передбаченої частиною п'ятою статті 382 цього Кодексу) протягом десяти днів з дня її надходження в порядку письмового провадження, а за ініціативою суду чи клопотанням заявника - у судовому засіданні з повідомленням учасників справи. Неприбуття у судові засідання осіб, які були належним чином повідомлені про дату, час і місце розгляду, не перешкоджає судовому розгляду.

2. За наслідками розгляду заяви суд постановляє ухвалу про її задоволення або відмову у задоволенні та [зобов'язання суб'єкта владних повноважень](#) подати у встановлений судом строк звіт про виконання судового рішення.

Строк: [10 днів – три місяці](#)

4. Суд може зобов'язати подати у встановлений судом строк звіт про виконання судового рішення [особисто керівника](#) суб'єкта владних повноважень.

Якщо суб'єктом владних повноважень є [колегіальний орган](#) і судовим рішенням такого суб'єкта владних повноважень [зобов'язано вчинити певні дії](#), суд може зобов'язати подати у встановлений судом строк звіт про виконання судового рішення [кожного з членів такого колегіального органу](#), до чиїх повноважень, завдань чи функцій належить [забезпечення виконання](#) такого судового рішення.

6. Ухвала суду [про задоволення заяви](#) та зобов'язання суб'єкта владних повноважень подати звіт про виконання судового рішення є [остаточною і оскарженню не підлягає](#). Заперечення на таку ухвалу включаються до апеляційної скарги на судові рішення, передбачене [частиною першою статті 382-3](#) цього Кодексу.

Стаття 382-2. Розгляд звіту про виконання судового рішення

1. Суд розглядає звіт суб'єкта владних повноважень про виконання судового рішення протягом десяти днів з дня його надходження в порядку письмового провадження, а за ініціативою суду чи клопотанням сторін - у судовому засіданні з повідомленням учасників справи. Неприбуття у судові засідання осіб, які були належним чином повідомлені про дату, час і місце розгляду питання, не перешкоджає судовому розгляду.

Стаття 382-3. Рішення за наслідками розгляду звіту про виконання судового рішення

1. За наслідками розгляду звіту суб'єкта владних повноважень суд постановляє ухвалу про прийняття або відмову у прийнятті звіту, яку може бути оскаржено в апеляційному порядку [за правилами частини п'ятої статті 382-1](#) цього Кодексу.
2. Суд відмовляє у прийнятті звіту, якщо суб'єктом владних повноважень не наведено [обґрунтовані обставини, які ускладнюють](#) виконання судового рішення, або заходи, які вживаються ним для виконання судового рішення, [на переконання суду, є недостатніми](#) для своєчасного та повного виконання судового рішення.

Суд також відмовляє у прийнятті звіту, якщо звіт подано без додержання вимог частин другої та/або третьої статті 382-2 цього Кодексу.

3. У разі постановлення ухвали про [відмову у прийнятті звіту](#) суд [накладає на керівника](#) суб'єкта владних повноважень штраф у сумі від [двадцяти до сорока](#) розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, а також додатково [може встановити новий строк](#) подання звіту відповідно до частини третьої статті 382-1 цього Кодексу або [за власною ініціативою розглянути питання про зміну](#) способу і порядку виконання судового рішення.

Стаття 382-3. Рішення за наслідками розгляду звіту про виконання судового рішення

5. Суд за клопотанням суб'єкта владних повноважень може зменшити розмір штрафу або звільнити від його сплати на підставі доказів, що підтверджують здійснення керівником такого суб'єкта владних повноважень дій, які спрямовані на виконання судового рішення та які, на переконання суду, на момент розгляду звіту є достатніми і вичерпними.

Якщо судове рішення стосується здійснення виплат (пенсійних, соціальних тощо), суд може зменшити розмір штрафу або звільнити від його сплати на підставі доказів, які підтверджують відсутність бюджетних асигнувань у суб'єкта владних повноважень та вжиття його керівником всіх необхідних заходів для встановлення таких бюджетних асигнувань, які, на переконання суду, на момент розгляду звіту є достатніми і вичерпними.

6. Суд на підставі відповідних доказів зменшує розмір штрафу, накладеного на керівника суб'єкта владних повноважень, на суму штрафу, який було накладено за такі самі дії державним виконавцем відповідно до законодавства про виконавче провадження.

7. Ухвалу суду про накладення штрафу може бути оскаржено в апеляційному порядку до суду апеляційної інстанції за правилами статті 149 цього Кодексу.

З наступного дня після набрання ухвалою законної сили на суму штрафу без додаткового судового рішення нараховується пеня у розмірі три відсотки річних з урахуванням індексу інфляції.

Стаття 382-3. Рішення за наслідками розгляду звіту про виконання судового рішення

8. Якщо суб'єктом владних повноважень є **колегіальний орган** і суд зобов'язав подати звіт про виконання судового рішення його членів, за наслідками розгляду звіту про виконання судового рішення суд, **враховуючи індивідуальні дії або бездіяльність кожного з членів** такого колегіального органу, своєю ухвалою може накласти штраф на членів, які в межах своїх повноважень, завдань чи функцій **не забезпечили** виконання судового рішення.

У разі неподання звіту у строк, встановлений судом, суд своєю ухвалою встановлює новий строк для подання звіту відповідно до частини третьої статті 382-1 цього Кодексу, а також **накладає штраф на кожного з членів колегіального органу**, які не подали зазначений звіт.

10. У разі **неподання звіту у строк**, встановлений судом, або у разі подання звіту **з порушенням такого строку** та за відсутності поважних причин, які унеможливили його вчасне подання, суд встановлює новий строк для подання звіту відповідно до частини третьої статті 382-1 цього Кодексу, а також **накладає штраф на керівника** такого суб'єкта владних повноважень.

11. Якщо суд прийняв звіт про виконання судового рішення, але суб'єктом владних повноважень відповідне судове рішення **виконано не в повному обсязі**, суд одночасно **встановлює новий строк** для подання звіту відповідно до частини третьої статті 382-1 цього Кодексу.

ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ

(постанова від 15 листопада 2024 року у справі N 140/8660/20)

Частина друга статті 3 та підпункт 5 пункту 3 частини другої статті 4 Закону N 3674-VI, які уможливають справляння судового збору за подання апеляційної скарги на ухвалу суду, постановлену в порядку статті 383 КАС України, є такими, що суперечать частині першій статті 8, частинам першій, другій статті 55, статті 129-1 Конституції України, відтак не підлягають застосуванню.

Натомість, застосовуючи положення частини першої статті 8, частин першої, другої статті 55, статті 129-1 Конституції України як норми прямої дії, з урахуванням юридичної позиції Конституційного Суду України в рішенні N 6-р (II)/2024 від 13.05.2024, суд дійшов висновку, що **судовий збір не підлягає сплаті за подання апеляційної скарги на ухвалу суду, постановлену за результатами розгляду поданої в порядку статті 383 КАС України заяви.**

Верховний
Суд

Дякую за увагу!